

tem per citationem integra esse desinit. Verum rescripta gratiae, etiamsi res adhuc fuerit integra, per obitum concedentis non exspirant (c. 16 de *R. J.*, et c. 9 de *Offic. Deleg.* in 6).

2º Rescripta cessant lapsu temporis praefiniti. In rescriptis justitiae terminus ad finiendam causam, si in rescripto praefinitus non sit, judicis delegati arbitrio praefiniri poterit. Si vero dies praefinita sit, delegatus intra eam diem munere suo fungi debet, ne jurisdictione sibi commissa evanescat (c. 24 de *Off. judic. Deleg.*). Sed quia terminus in commodum partium constitutur, ideo potest ipsarum consensu prorogari (cap. 4 *eodem*).

3º Rescripta gratiae ad vitam Pontificis concessa intelliguntur, si hanc clausulam praferant ad *Beneplacitum Nostrum*: non item rescripta, quibus adjecta clausula ad *Beneplacitum Sedis Apostolicae*, quia Sedes non moritur (c. 5 de *Rescip.* in 6). Universim vero si rescripta gratiae nullo temporis spatio alligata sint, perpetua habentur, videlicet duratura ad ejus vitam, qui rescriptum consequutus est. At rescripta justitiae haeredibus et successoribus etiam prosunt; nam rescripta gratiae personam, rescripta justitiae causam praecipue spectant.

4º Rescripta cessant morte ejus, cui exsecutio rescripti mandata fuit; si tamen industria et fides personae electa sit, idque intelligitur, ubi res committitur per haec verba « Fidei et diligentiae tuae committimus, discretioni tuae mandamus, super quibus conscientiam tuam oneramus, per te expediri mandamus, ut personaliter exsequaris » et similia. Si vero delegatio non personae, sed dignitatis intuitu facta sit, ut si dicatur « Vicario Capitulari, » vel « Ordinario Parisiensi » tum potestas exequendi rescripti transit ad successores, cum dignitas non intereat.

De rescriptis satis dictum est, qua in re fortasse etiam plus versati sumus, quam opus esset. Si quis tamen aliquid amplius scire desiderat, videre poterit Gonzalez, Pirrhing, Schmier, aliasve Interpretes Decretalium ad lib. 1 tit. 4 de *Rescriptis*.

DE CONCILIIS.

§ 33.

DE CONCILIORUM DEFINITIONE.

Concilium, si vim nominis specte, est hominum multitudo in unum locum ad consulendum congregata. Itaque Concilii nomine in re ecclesiastica venit « conventus catholicorum Antistitum ad negotia fidei, morum, et disciplinae tractanda rite legitimeque celebratus. » Ex qua definitione consequitur Iº a solis Ecclesiae Antistitibus ecclesiastica Concilia celebrari, non item a laicis, quibus nullum suffragii jus in Synodis esse potest; namque potestas CLAVIUM in solos Antistites divinitus collata est. Sane in Concilio Apostolorum de controversia legalium habitu TACUIT OMNIS MULTITUDO, et Apostoli atque Seniores sententiam dixerunt. Consequitur IIº non omnem coetum Episcoporum legitimum Concilium esse, sed illum tantum, quo debita Concilii habendi forma servata sit.

Id vero totum quod servandum est, ut Concilium rite habeatur, ad tria praecipue capita revocatur, nempe ad *convocationem*, ad *celebrationem* et ad *confirmationem*, de quibus pertractabimus.

§ 34.

DE CONCILIORUM GENERALIUM CONVOCATIONE.

Ad Concilia generalia universi christiani orbis Episcopi vocari debent. At necesse non est, ut omnes omnino conveniant: nullum quippe Concilium hactenus celebratum est, cui universi Episcopi interfuerint. Itaque sufficit aliquot ex diversis Ecclesiae provinciis Episcopos convenire, ita quidem ut eorum conventus, inspectis locorum, personarum, et temporum adjunctis, Concilium generale dici possit.

Jus vero generale Synodum indicendi ad eum tantummodo pertinet, cuius est judicare de ipsius convocationis legitima causa; quippe jubere potest Episcopos in unum locum venire et convenire, imo et permanere, donec coetus legitime dimittatur. Jam vero illud judicium et ea potestas unius Romani Pontificis est, cum ipse unus a Christo sit Princeps et Caput totius Ecclesiae constitutus, et Episcopi omnes ejus dicto audientes esse debeant.

Itaque in Concilii Chalcedonensis act. I Lucentius Asculanus Episcopus S. Leonis Magni Legatus illud Dioscoro Alexandrino Patriarchae criminis vertit, « quod Synodus ausus est facere sine auctoritate Sedis Apostolicae, quod nunquam licuit, aut factum est. » Et S. Theodorus Studita ad S. Leonem III ita scribebat ep. 33 lib. I : « Orthodoxam Synodum absque cognitione Vestra cogere non potuerunt. »

Atque hoc quidem Romani Pontificis jus semper catholici omnes agnoverunt, factoque comprobatum est; namque omnia generalia Concilia auctoritate ipsius Romani Pontificis

§ XXXIV. DE CONC. GENERAL. CONVOCAT. 73

convocata fuerunt. Quod si scriptores aliqui memoriae tradiderunt antiquissima Concilia Orientalia ab Imperatoribus indicta fuisse, id omnino factum est ex Summi Pontificis sententia et consensu, cuius quidem rei apud Bellarminum, aliosque Theologos perspicua testimonia reperiuntur. Quapropter ea Concilia ideo legitima sunt habita, quod Imperatoris concilium Summi Pontifices probarunt, miseruntque Legatos, qui Synodis praesiderent. Porro haec utriusque protestatis ecclesiasticae et civilis consensio Synodorum celebrationi mirum in modum favebat, tum quia paupertati Episcoporum sic quodammodo consulebatur, iis enim *tractoriae* ita dictae epistolae dabantur, ut eis vehicula et annona publicis impensis suppediretur, tum etiam quia indictae Synodi Imperatorum tutela munitae placatius celebrabantur, earumque decreta expeditiorem habebant exitum. Itaque auctoritas convocandae generalis Synodi ad Pontificem pertinebat, exterius autem praesidium ad Imperatorem: illa ad Pontificem spectat ratione Primatus jurisdictionis in universam Ecclesiam; hoc vero ad Imperatorem ratione officii, quod ipsi incumbit Ecclesiae defendendae.

Bellarminus lib. I de Conc. cap. 14, ad secundum et tertium duum respondet, « in nullo casu sine Pontificis auctoritate posse convocari verum et perfectum Concilium, de quo hic nos disputamus, quod videlicet auctoritatem habet definiendi quaestiones fidei. Praecipua enim auctoritas est in Capite, sive in Petro cui imperatum est, ut confirmet fratres suos, et ideo etiam pro eo Dominus oravit, ne deficeret fides ejus (Luc. 22). Poterit tamen in illis duobus casibus (nempe quando Papa non debeat illud indicere, eo quod sit haereticus vel schismaticus, et quando non posset illud indicere, eo quod esset captivus apud infideles, vel mortuus vel insanus effectus, aut renuntiasset) congregari Concilium imperfectum, quod sufficiet ad providendum Ecclesiae de Capite. Ecclesia enim sine dubio habet auctoritatem providendi sibi de Capite, quamvis non possit sine Capite statuere de multis, de quibus potest

cum Capite, ut recle docet Cajetanus in opusculo de potestate Papae cap. 15 et 16: et multo ante Presbyteri Romanae Ecclesiae in epistola ad Cyprianum, quae est septima lib. 2 in operibus Cypriani. Porro Concilium istud imperfectum fieri poterit, si vel indicatur a Collegio Cardinalium, vel ipsi per se Episcopi in locum unum conveniant. » Idem dicit de Pontifice dubio.

§ 35.

DE CONCILIORUM GENERALIUM CELEBRATIONE.

Convocationem sequitur celebratio. De celebratione autem tria quaerenda sunt. Primo quidem cuinam Conciliis generalibus praesidendi jus sit; deinde quibusnam sit jus suffragii ferendi; et denique quaenam sit forma sive ratio in Conciliis habendis observanda.

Jam vero ad illud, quod primo loco propositum est, respondemus, jus praesidendi Conciliis generalibus ad eum pertinere, qui caeteris auctoritate praestat. Sic videmus in conventibus omnibus eum, qui potestate major est, caeteris jure suo praeesse. Cum itaque Summus Pontifex propter Primum, quem a Christo accepit reliquis Episcopis potestate antecellat, plane consequitur, jus sive per se, sive per suos Legatos generalibus Conciliis praesidendi ad Primate Ecclesiae pertinere. Ad quem etiam spectat jus proponendi ea, de quibus in Conciliis agendum erit, priorisque sententiae dicendae: cuius quidem rei in Concilio Hierosolymitano (act. 15) Apostolorum exemplum et normam habemus.

Quod vero ad secundam quaestionem attinet, tenendum est, potestatem suffragii decisivi ferendi seu definiendi solis Episcopis divinitus concessam esse. Cum enim jus definiendi

ea, quae credenda, quaeve agenda sunt, a potestate pascendi regendique proficiscatur, ii tantum, qui jure divino Pastores et doctores Ecclesiae constituti sunt, in eodem jure divino suffragium ferunt, propositasque quaestiones definiunt. Hujusmodi vero sunt Episcopi soli, quibus dictum est: « Attendit vobis et universo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei. » Quapropter Episcopi in Conciliis generalibus non consiliarii, non consultores, sed veri judices sunt: atque adeo praeclare dictum est a Bellarmino de Conciliis Ecclesiae lib. I cap. 18, « concessum Episcoporum in Conciliis legitimis esse verum judicum concessum. »

Praeter Episcopos solent insuper Cardinales non Episcopi, Abbes, et Praepositi generales Ordinum Regularium suffragium ferre, quippe qui jurisdictione quasi episcopali potiuntur. Sed ex mera Ecclesiae concessione et privilegio id factum est, ut quam facultatem vi characteris non habent, eamdem vi dignitatis obtinerent.

Principes insuper et Imperatores vel per se, vel per suos legatos se adesse Conciliis generalibus consueverunt, non quidem tanquam Judices, ut vel de fidei dogmatibus, vel de rebus ecclesiasticis sententiam dicerent: « Nefas est enim, » aiebat Theodosius Junior in epist. ad Ephesinam Synodum, « qui SS. Episcoporum catalogo adscriptus non est, illum ecclesiasticis negotiis et consultationibus sese immiscere; » sed ut Patrum securitati prospicerent, tumultus compescerent et Conciliorum definitiones atque decreta sua auctoritate tuerentur.

Quin etiam interdum constat, presbyteros et diaconos Conciliis generalibus interfuisse, praesertim ut adversus haereticos disputarent. Qua de re dignus in primis memoratu est

Athanasius, qui adhuc diaconus in Nicaena Synodo adversus Arianos disputavit.

Tandem et legitime absentes Episcopi procuratores suos ad Concilia mittunt. Hisce procuratoribus facultatem ferendi suffragii mere consultivi Pius IV impertivit.

Tertio denique loco quaerebatur, quaenam sit forma, sive modus in Conciliis habendis observandus. Jam vero canonica celebrandi Concilii forma in eo posita est : 1º Ut sit libertas in judiciis ; acta enim per vim et metum ipso jure sunt irrita. Hinc Concilium Ephesinum II, in quo sententia a Dioscoro arte, minis et terroribus extorta est, Synodus praedatoria, latrocinalis, et latrocinium appellatur. 2º Fraus omnis abesse debet : qua de re Patres Ariminenses sic loquentes inducit Hieronymus adversus Luciferianos : « Putavimus sensum congruere cum verbis nec in Ecclesia Dei, ubi simplicitas, ubi pura confessio est aliud in corde clausum esse, aliud in labiis proferri timuimus. Decepit nos bona de malis aestimatio. » 3º Sufficiens examen : sic enim legimus in Concilio Apostolorum magnam disquisitionem factam esse. Neque enim Ecclesiae fiunt novae revelationes, sed Deus pollicitus est eidem Ecclesiae praesidium suum, ne unquam in veritatis fidei investigandis atque definiendis in errorem labeatur. At vero postquam Concilium definit, nullus dubitandi locus relinquitur, quin Concilium in suis definitionibus diligentiam et sufficiens examen adhibuerit. Nam, ut optime disserit Melchior Canus lib. V de loc. theol. cap. 5 quaest. 3, « Deus suaviter omnia disponit, simulque prospicit et finem et media ad finem necessaria. Quod si semel haereticis hanc licentiam permittimus, ut in quaestionem vocent, num Ecclesiae judices eam diligentiam et curam adhibuerint, qua opus erat, ut quaestio via et ratione finiretur, ecquis adeo caecus

est qui non videat, omnia mox Pontificum Conciliorumque judicia labefactari ?

§ 36.

DE CONCILIORUM GENERALIUM CONFIRMATIONE.

Eugenius IV in decreto super unione Jacobitarum : « Suscipit, » ait, « sancta Romana Ecclesia omnes universales Synodos auctoritate Romani Pontificis legitime congregatas, ac celebratas, et confirmatas. » Non dixit congregatas ac celebratas, sed etiam **CONFIRMATAS**, ut ostenderet Concilia generalia, nisi a Romano Pontifice confirmarentur, illegitima esse, id est vacua pondere et auctoritate. Itaque ad robur, ad firmitatem, et ad complementum Conciliorum necesse est, ut iis, quae definita decretaque a Conciliis fuerunt, Pontifex suo assensu accedat, eaque rata habeat, suaque auctoritate confirmet.

Cujus quidem confirmationis necessitas ex ipsa Conciliorum generalium notione demonstratur. Numque generalia Concilia idcirco habentur, non modo ut ea decernantur, quae ad Ecclesiae gubernationem spectant, sed praesertim ut de fidei morumque quaestionibus judicetur. Jam vero judicium Episcoporum de fidei morumque quaestionibus, etiamsi ii in Concilium convenerint, non adeo exploratae auctoritatis est, ut errori obnoxium esse nequeat; ideoque haereticus non erit, qui illud in dubitationem vocet vel etiam ab eo dissentiat. Qua super re Cajetanus, Turrecremata, Canus, aliquie nobilissimi scriptores mirifice consentiunt. Ut igitur hujusmodi Episcoporum judicium ad catholicum dogma pertineat,

necesso omnino est, ut a Romano Pontifice confirmetur.

Sed aiunt, Episcopos, dum in generale Concilium congregati sunt, errare non posse, propterea quod Ecclesiam representant, quae est « columna et firmamentum veritatis. » Verum Ecclesia Christi UNA est sub UNO visibili Capite, et idcirco ad ipsius integratem unio membrorum cum Capite postulatur. Ubi itaque haec unio desit, Ecclesia non erit; hinc a S. Ambrosio Enarratione in psal. 40 num. 30 sapientissime dictum est : **UBI PETRUS, IBI ECCLESIA.**

Multa sunt alia argumenta, quae hanc sententiam apertissime comprobant; sed paucis contenti erimus. Jam vero Concilia generalia hactenus celebrata confirmationem eorum, quae definita gestaque fuerant, a Summis Pontificibus petierunt. Non id profecto egissent, nisi necessarium existimat. Patres Nicaenae Synodi in epistola ad Silvestrum Papam « Quidquid, » aiunt, « constitutimus, precamur ut Vestoris consortio confirmetur. » Et Silvester eidem Synodo rescribens : « Confirmo, » inquit « figoque ad doctrinam vestram reclamantes de unitate Trinitatis. » Et Patres Concilii Chalcedonensis acta ipsa ad S. Leonem Magnum mittentes, « Mittimus, » inquiunt, « ad eorum, quae a nobis gesta sunt, firmitatem. »

Et cum essent in Oriente, qui Acta Chalcedonensis Concilii ob eam causam non reciperent, quod, ut aiebant, a Romano Pontifice confirmata non fuerunt, Marcianus Imperator a Leone ipso magnopere postulavit, ut litteras mitteret, « per quas, » inquit, « omnibus Ecclesiis et populis manifestum fiat, in sancta Synodo peracta a Tua Beatitudine rata haberi. »

Denique totius Ecclesiae consensus haec omnia, quae dicta sunt, manifeste declarat. Namque Ecclesia Catholica ea tantum Concilia tanquam legitima recipit, quae Summi Ponti-

fices probaverunt; ea contra rejicit tanquam illegitima, quae ab ipsis Pontificibus reprobata fuisse noscuntur.

Cabassutins Notitia ecclesiastica saeculi XVI in Concil. Trident. num. 93 : « Constans est catholicorum persuasio, posse errori succumbere Concilia quantumvis numerosa, nisi approbatione Supremi totius Ecclesiae Capitis, ac Petri successoris muniantur, cui Christus ipse promisit : SUPER HANC PETRAM AEDIFICABO ECCLESIAM MEAM, ET PORTAE INFERI NON PRAEVALEBUNT ADVERSUS EAM. Matt. 16; et Luc. 22: EGO ROGAVI PRO TE, UT NON DEFICIAT FIDES TUA. Nec sufficienter adest totum Ecclesiae corpus, si reliquis membris caput ipsum non concurrat, vel suffragetur. Idcirco Damasus Pontifex in romano praesidens Concilio Ariminensem synodum multo Nicaena numerosorem damnavit, qua perfidia ariana confirmabatur. De qua haec ipsem ad Illyrici Episcopos scribit « neque enim praejudicium aliquod fieri potuit per numerum Arimini congregatum; quando neque romanus Episcopus, cuius ante omnia decebat eos expectare decretum... talibus praebuit consensum. » Eodem spectat altera ista ejusdem Damasi ad Stephanum, et Concilium Africanum scribentis epistola: nostis, synodum sine ejus (loquitur de romana cathedra) auctoritate fieri, non esse catholicum : neque ulla unquam concilia rata leguntur, quae non sint fulta apostolica auctoritate. » Atque ante Damasi tempora Julius Pontifex in sua ad orientales Episcopos epistola, quam integrum refert Athanasius (Apol. 2, et ex parte Socrates lib. 2 cap. 17, et Sozomenus lib. 3 cap. 10) diserte asserit, fuisse a sanctis Apostolis traditum, deinde in magna (hoc est Nicaena synodo) declaratum, non posse ullam convocari synodum inconsulto, aut invito Romano Pontifice. »

De confirmatione Conciliorum generalium agunt Petrus Ballerini *De potestate Summ. Pontificum et Conciliorum generalium* cap. 2, 3 et 4, et Joannes Baptista Bartoli *Institution. Juris Canonici* cap. XXII et XXIII.

§ 37.

DE CONCILIIS PARTICULARIBUS.

Scriptores praesertim veteres solebant particulares Syno-

dos bifariam partiri, in *provinciales* et *dioecesanas*. Sed provincialium Synodorum nomine tum nationales, tum provinciales intelligebant. Nos itaque, majoris perspicuitatis gratia, Concilia particularia dividimus in *nationalia*, *provincialia*, et *dioecesana*.

Nationalia sunt, quae a Patriarchis vel Primitibus alicujus regni vel nationis, convocatis totius regni vel nationis Episcopis, celebrantur. Haec quandoque *universalia* seu *plenaria* dicta sunt, non simpliciter quidem, sed comparate ad illud regnum vel nationem, ubi habita fuerunt. Sic Africana Synodus vocata est *plenaria* S. Augustino, non simpliciter quidem sed comparate ad totam Africam.

Romani etiam Pontifices Metropolitas et Episcopos Italiae ad Synodos convocare consueverunt: recteque observat Bellarminus lib. de Clericis cap. 16, « quod primis sexcentis vel octingentis annis Summi Pontifices ad graviora negotia dijudicanda cogebant Concilia nationalia Episcoporum Italiae. »

Concilia provincialia ea sunt, ad quae Metropolita omnes suae provinciae ecclesiasticae Episcopos convocat. Nicaena Synodus can. 4 jussit, Concilia provincialia singulis annis, et Tridentina Synodus sess. 24 cap. 2 de reform. saltem tertio quoque anno celebrari.

In Conciliis provincialibus et nationalibus graviores causae de fide et disciplina ecclesiastica quondam agebantur. « Si causa fidei est, » inquit Patres Concilii Toletani IV can. 3, « aut alia, Ecclesiae generalis totius Hispaniae et Galliae Synodus convocetur. » Verum omnes majores causae Summis Pontificibus reservatae fuerunt; qua de re in Jure publico ecclesiastico dicturi sumus. Nunc itaque nationalia et provincialia Concilia non amplius in pertractandis fidei et morum, aliisque majoribus causis versantur, sed tantummodo

in iis negotiis, quae ad rectam nationis vel provinciae administrationem pertinent.

Denique dioecesana Concilia sunt, quae ab unoquoque Episcopo celebrantur. Quinam ad hasce Synodos vocandi, quaenam res in his tractandae, quaenam formae et solemnitates adhibendae, multa eruditio et doctrinae copia explicat Benedictus XIV in opere *De Synodo Dioecesana*.

Constitutiones in Synodo dioecesana latae statim promulgantur; neque enim opus est, ut ante earum promulgationem a Summo Pontifice, vel a Sacra Congregatione Concilii approbentur. Contra vero Concilia provincialia ad eamdem Sacram Congregationem, vel ad Summum Pontificem ipsum ante promulgationem mittenda sunt, quod Sixtus V constituit.

Si quis desiderat cognitam habere historiam Conciliorum, eorumque decreta, et canones, videat Carolum Richard in *Analysis Conciliorum generalium et particularium*, et Joseph Biner in *Apparatu eruditio et doctrinae copia explicat Benedictus XIV in opere De Synodo Dioecesana*.

§ 38.

DE AUCTORITATE CONCILIORUM.

Concilia generalia auctoritate Summi Pontificis confirmata in fidei morumque definitionibus errare non possunt, ita ut haereticus habendus sit, qui ejusmodi definitionibus non assentiatur, vel etiam de iis pertinaciter dubitet. Judicium enim Episcoporum, qui cum Romano Pontifice consentiunt, judicium Ecclesiae est, quae in fidei morumque doctrina nulli plane errori obnoxia esse potest.

Praeterea jus ferendarum legum in Conciliis generalibus

residet. Itaque leges, sive disciplinae canones ab iisdem Conciliis constituti ad universam Ecclesiam pertinent, et ab omnibus servandi sunt.

Verum quod attinet ad Concilia particularia, quando ex veteri disciplina de rebus dogmaticis judicabant, eorum iudicia probabilem fidem faciebant, non vero certam et falli nesciam. Ubi vero auctoritate Summi Pontificis confirmabantur, tum certam et *infallibilem*, ut aiunt, auctoritatem conseqebantur. Itaque eadem decreta vix edita ad Summum Pontificem probanda mittebantur, quod ostendit Thomassinus diss. IX in Concilia. Sic errores Helvidii, Pelagii, et Priscilliani in Conciliis provincialibus Thelensi, Africanis, et Toletano condemnati sunt, et eorumdem Conciliorum *irreformabile* iudicium habitum est, postquam confirmatio Apostolicae Sedis accessit.

Decreta vero, sive disciplinae canones a particularibus Conciliis conditi vel nationem, vel provinciam, vel dioecesim afficiunt, prout Concilia vel nationalia, vel provincialia, vel dioecesana fuerint, quandoquidem eorumdem Episcoporum potestas suarum dioecesum finibus continetur.

Plerique Theologi et Canonistae disputant, utrum Concilium generale sit superius Pontifice, an inferius? Hac de re satis multa dicta sunt in utramque partem, quae omnia referre nimis longum esset: pauca tamen brevissime indicabimus. Nostra itaque sententia est, potestatem Concilii generalis inferiorem esse potestate Summi Pontificis. Enimvero potestas Conciliorum generalium superior esset, vel ratione *auctoritatis episcopalis*, vel ratione *collectionis*, vel ratione *repraesentationis*. Sed talis non est ratione auctoritatis episcopalis, quia episcopalis jurisdictione finibus dioecesum, quibus praefecti sunt, circumscribitur, ex indeo vero et forma hierarchiae divinitus institutae Summo Pontifici subjacet. Non ratione collectionis, nam nihilo plus Episcopi possunt in unum collecti, quam possint se juncti; materialis enim in unum locum congregatio

distinctas inter se potestates non conjungit, neque extra suos limites protrahit. Non denique ratione representationis, nam ex sententia S. Ambrosii, quem supra laudavimus: « Ubi Petrus, ibi Ecclesia : » adeoque si Episcopi in Concilio collecti cum Summo Pontifice intelligentur, tum quidem Ecclesiam universam repraesentant; sed Pontifex in eo casu neque supra Concilium est, neque infra Concilium, sed in Concilio, ut caput in corpore, quod in se collectionem illam distinctarum potestatum tanquam in commune centrum unitatis conjungit atque copulat. At si Episcopi sine Romano Pontifice, vel citra ejus auctoritatem collecti intelligentur, conventum facere possunt, Concilium generale et legitimum nullo modo. Ecquod enim Concilium generale et legitimum sine Romano Pontifice, qui nobilissima est et potissima Ecclesiae pars? Aut quomodo poterunt diversarum Ecclesiarum Episcopi congregati Ecclesiam universam, quae una est, sine suo Capite repraesentare?

Praeterea sunt alia firmissima argumenta, quae Pontifici favent. Christus siquidem CLAVES regni Coelorum, supremae potestatis indicia, Petro tradidit, eique concredidit oves et agnos, fideles nempe et Pastores sine ulla dispersam inter et congregatam Ecclesiam distinctione: ex quo perspicuum est, Summos Pontifices Petri Successores tum Episcopis dispersis, tum eisdem congregatis superiores esse. Et profecto Episcopis singulis, quod ex fide catholica profitemur, Pontifex divino jure superior est, non minus in Conciliis, quam extra Concilium semper praest Primatu jurisdictionis.

Denique, ut caetera omittam, ad annum usque 1395, nemini in mentem venit, Pontificem Maximum generali Concilio subesse; eaque nova opinio ex medio schismatis incendio orta est. Rem narrat Petrus Bollerini in lib. de Potest. eccl. Sum. Pontif., et Concil. gen. cap. 5 § 3, recteque animadverit, « ipsam quidem novitatem opinionis, quae in tota antiquitate nulla congrua auctoritate, nullo exemplo fulcitur, satis per se ipsius opinionis falsitatem detegere. » Profecto catholicae veritatis regula est, certumque criterium, quod a Patribus in omni de religione controversia perpetuo usurpatum his verbis Tertullianus complexus est: « id esse dominicum et verum, quod sit prius traditum; id autem extraneum et falsum, quod est posterius immissum. »